

Шульгіна Н. Ф.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сьогодні розвиток ринкової економіки супроводжується масштабними змінами та трансформаціями, що обумовлює необхідність забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємництва. Сучасна економіка відрізняється високим ступенем невизначеності, зростанням конкуренції і мінливості значень основних економічних показників. Це призводить до розширення спектру та збільшення інтенсивності прояву загроз економічній безпеці суб'єктів підприємництва. Для багатьох суб'єктів підприємництва в таких «жорстких» умовах бізнес середовища мова вже йде не стільки про розширення та розвиток, скільки про збереження досягнутих конкурентних позицій, виживання на ринку.

Питання забезпечення економічної безпеки як на мікро-, так і на макрорівні висвітлені в наукових роботах багатьох вчених, зокрема: Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі, О. А. Мельниченко, Є. М. Рудніченко, Н. І. Гавловської, Л. М. Христенко, С. М. Шинкар, В. В. Біліченко, Є. А. Івченко та ін. Але незважаючи на досить глибоку опрацьованість даної проблематики, в даний час під впливом сучасних викликів і загроз сформувалась необхідність впровадження нових методів та інструментів, механізмів протидії загрозам з використанням нових удосконалених технологій, що обумовлює потребу в більш глибокому дослідженні проблемних питань забезпечення економічної безпеки.

Розвиток економічної думки в частині забезпечення економічної безпеки ґрунтувався на необхідності усунення недоліків, попередніх теоретичних підходів до управління суб'єктами підприємництва та обліку сучасних тенденцій, викликів і загроз.

Аналізуючи підходи до визначення поняття «економічна безпека» Т. В. Гринько та Т. З. Гвініашвілі виділяють три ключові вектори [3, с. 381]:

- 1) підвищення якості життя населення;
- 2) забезпечення конкурентних переваг країни;
- 3) забезпечення незалежності країни.

Процесний підхід дозволяє забезпечити економічну безпеку за допомогою правильної організації, управління та вдосконалення фінансово-господарських процесів, що відбуваються в організації [4, с. 25]. Деякі науковці розглядають економічну безпеку як «особливий стан економіки, який забезпечується стійкими та обґрунтованими методами нівелювання впливу загроз внутрішнього та зовнішнього середовища, при якому створюються належні умови для розвитку стабільної соціально-економічної системи» [1, с. 53].

Необхідність еволюції існуючих підходів зумовлена недоліками, виявленими в результаті аналізу процесів фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, на основі вивчення інструментарію кожного підходу та методології дослідження категорії «економічна безпека». З урахуванням того, що функції і процеси не можуть існувати в відриві один від одного, сучасним підприємствам доводиться поєднувати функціональний і процесний підходи. Для цього необхідно одночасне проектування організаційної структури (функціональних областей) і порядку взаємодій в рамках цієї структури (процесів).

Аналіз впливу зовнішнього середовища на ефективність функціонування суб'єктів підприємництва при використанні процесного підходу показав можливість отримання довгострокової конкурентної переваги з огляду на можливість застосування аналогічних процедур конкурентами. В умовах інноваційної економіки ефективність процесного підходу в порівнянні з іншими зміцнила його позиції в операційному менеджменті, проте в якості інструменту реалізації стратегії і управління стратегічними змінами слід використовувати проектне управління.

Економічна безпека є важливим елементом системи стратегічного управління суб'єктів підприємництва. Господарська діяльність кожного суб'єкта підприємництва в сучасних умовах ринкових відносин виражається в трансфор-

мації сукупності ресурсів (сировини і матеріалів, енергії, інформації, кадрах, основних засобах тощо) в кінцевий продукт у формі товарів, робіт, послуг [2, с. 60].

Суб'єкт підприємництва виступає в ролі складної економічної системи, що включає безліч взаємопов'язаних елементів, націлених на підвищення економічної ефективності свого функціонування. Основними завданнями на шляху до довгострокової мети є, максимізація прибутку, мінімізація витрат, підвищення рентабельності та продуктивності та ін. Очевидно, що керівництву за таких обставин необхідно чітко розуміння відповідних результатів всіх процесів, що відбуваються при функціонуванні суб'єкту підприємництва.

Отже, процес управління має бути направлено на досягнення певного рівня економічної безпеки, тобто конкретний перехід з одного (поточного) стану в інший (цільовий, оптимальний) за рахунок усунення фактору неефективного витрачання ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Гбур З. В. Заходи щодо підвищення економічної безпеки України / З. В. Гбур // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 6. – С. 52–55.
2. Гвініашвілі Т. З. Механізм функціонування суб'єктів підприємництва в контексті економічної безпеки країни / Т. З. Гвініашвілі, Т. В. Грицько // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – Вип. 3(15). – С. 58–64.
3. Грицько Т. В. Соціальне підприємництво як складова економічної безпеки країни / Т. В. Грицько, Т. З. Гвініашвілі // Управління розвитком суб'єктів підприємництва: механізми, реалії перспективи: Колективна монографія / за заг. ред. Т. В. Грицько. – Дніпро: Біла К.О., 2018. – С. 358–392.
4. Козаченко Г. В. Ризик, загроза, небезпека в економічній безпекології: каузальний зв'язок / Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю, 15 грудня 2017 р. – 25 січня 2018 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – С. 24–27.